

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Om Asalæren

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Om Asalæren", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker:
https://tekster.kb.dk/text/gv-1807_65-com-root.pdf (tilgået 17. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Nyerup var den mand, som Grundtvig først henvendte sig til angående projektet om asalæren; og de havde en korrespondance om emnet, hvor dog Grundtvigs breve er bevarede. Heri skriver Grundtvig bl.a.: "Jeg veed ikke bedre at udtrykke Dem min Høiagtelse end ved det uskrømte Vidnesbyrd, at De, Suhms og Sandvigs Fostbroder, er for mig gamle Nords Repræsentant til hvis prøvende Alvors Bifald jeg stedse skal bejle med al den Evne, Guderne skænkede mig" (15. maj 1807, *Breve* 1, 1924).

Citatet fra *Odins Ravnegelder* er oversat i fodnoten på s. 156 i "Om Asalæren".

Odins Ravnegelder er et digt i eddastil, også kaldet *Forspjallsljóð* (da. optaktssang); se indledningen, afsnittet om Odins Ravnegelder. Det citerede er uddrag af strofe 1. Digtet står i første bind af den arnamagnæanske kommissions udgave af *Den ældre Edda* (1787, s. 205).

nemlig siden offentliggørelsen af "Lidet om Sangene i Edda" i tidsskriftet *Ny Minerva*, september 1806.

Grundtvig hentyder til den lettere komiske gendigtning af eddadigtet *Skírnis Mál* (da. *Skirners Færd*), som teologen Jens Møller havde offentliggjort i majnummeret af *Ny Minerva* 1806, og som Grundtvig havde kommenteret negativt i septembernummeret.

Eddaen er en digtsamling, ofte også kaldet *Den ældre Edda*, med fortællinger fra den nordiske mytologi og med nordiske heltesagn, nedskrevet på Island i 1200-tallet. At *Eddaen* er vanhelliget, er en hentydning til Jens Møllers gendigtning af eddadigtet *Skírnis Mál* (da. *Skirners Færd*, i majnummeret af *Ny Minerva* 1806.

Alfader er i de oldnordiske tekster et tilnavn for Odin; se dog også indledningen, afsnittet om Alfaderbegrebet.

lat.: trosbekendelse.

Grundtvig opponerer mod den besudling, som han mener Jens Møller med sin gendigtning *Skirners Reise* (Møller 1806) har udsat et gammelt eddadigt for. Samtidig er en større viden om den fælles (old)nordiske fortid et væsentligt skridt på den erkendelsesvej, Grundtvig mener, at han er trådt ind på; se også indledningen.

ophøre.

Grundtvig hentyder både til, at han har travlt som huslærer på Langeland (se indledningen, afsnittet om den forelskede huslærer), og til, at det på grund af krigen mod England ikke kan lade sig gøre at låne bøger fra Universitetsbiblioteket i København.

Grundtvigs egen oversættelse af strofe 4 i *Skírnis Mál* (da. *Skirners Færd*). "Alfers Bestråler" er en kenning (dvs. et fast (poetisk) udtryk fra den nordiske skjaldekunst) for solen.

Grundtvig hentyder til den gendigtning af *Skírnis Mál* (da. *Skirners Færd*), som teologen Jens Møller havde skrevet, og som Grundtvig allerede i majnummeret af *Ny Minerva* 1806 havde kommenteret negativt; se indledningen, afsnittet om Grundtvigs digteriske forudsætninger.

nemlig guden Frejs elskovskvaler i *Skírnis Mál* (da. *Skirners Færd*).

dragen Fafner, der vogtede en stor guldskat. Den dræbtes af Sigurd Fafnersbane med sværdet Gram.

Det er typisk for Grundtvig at sætte et bogstavrimende ord foran navnet. Her skal det forstås hædrende og henvise til den interesse, Nyerup havde vist beskæftigelsen med det (old)nordiske.

gamle dage, især den hedenske oldtid.

Balders forbindelse med dødvækkende runer må søges i beskrivelsen af hans bolig hos Jacob Bærent Møinichen (1800). Her står, at Balder "boede i Himlen paa Breidablik, et Sted, som aldrig nogen Ondskab eller Forbandelse hvilede paa, hvor intet urent fandtes, og i hvis Støtter vare Runer, som endog kunde opvække de Døde" (Jacob Bærent Møinichen (1800) *Nordiske Folks Overtroe, Guder, Fabler og Helte indtil Frode 7 Tider i Bogstavorden*, s. 45).

Mennesket er skabt af guder, men ud af masse eller materie, dvs. af jætten Ymer, af hvis krop guderne også danner verden. Grundtvig har ideen om de oprindeligt farveløse mennesker fra *Vølvens Spådom*, hvor det om det første menneskepar, Ask og Embla, hedder: "Farve de mangled" (Sandvig 1783, strofe 18). I den efterfølgende strofe giver guderne dem forskellige ting: "Skiønhed Lødr / Og yndig Farve" (Sandvig 1783, strofe 18).

dvs.: døden venter enhver ud fra forestillingen om, at mennesket er skabt af jorden og skal blive til jord igen (1 Mos 2,7). Grundtvig har udtrykket fra Sandvigs oversættelse af *Sólarijóð* (da. *Solsangen*; hos Sandvig "Solens Sang" Sandvig 1783).

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

Her hentydes til *Vølvens Spådom*, ifølge hvilken Odin gav det første menneskepar, Ask og Embla, ånd (strofe 16 i den arnamagnæanske kommissions udgave (1 1787); strofe 18 i nyere oversættelse (fx Meulengracht Sørensen 2001).

udgiverne af Den Arnamagnæanske Kommissions udgave, *Edda Sæmundar hinns Fróða* (1 1787). Forordet er underskrevet af "Luxdorph. Suhm. Thorlacius. A. Kall. Baden."

Den arnamagnæanske kommissions udgiverne af *Eddaens* har forsynet deres udgave med et 42 sider langt forord på latin. Heri tager de afstand fra de mennesker, der mener, at det er unyttigt at udgive *Eddaen* overhovedet.

Adam Oehlenschläger havde i 1803 [december 1802] udgivet *Digte 1803* og i 1805 *Poetiske Skrifter*. Begge udgivelser indeholder gendigtninger af emner fra den nordiske fortid.

dvs. i sin ungdom. Et lignende udtryk, "Alderens Vaar", kan Grundtvig have set i Sandvigs oversættelse af *Skírnis Mál* (da. (*Skirners Færd*), 1785.

I digtet *Hávamál* (da. *Den højes Tale*) beretter afsnittet "Odins Indvielse" om, hvordan Odin, såret med en spydsod, i ni dage og i ni nætter hang i et træ i for at opnå visdom.

Grundtvig hentyder til den fortvivelse, som hans lykkeligt-ulykkelige forelskelse i Constance Leth har sat ham i; se også indledningen, afsnittet om den forelskede huslærer.

Grundtvig har i et udateret brev til Molbech fra maj 1808 tilkendegivet, at det var Constance Leth, han refererede til (*Grundtvig-Molbech 1888*, s. 13-14).

leddenes mødested, her i betydningen lemmer.

her: også.

råbet *vixit* (lat.) "han har levet", dvs. en eufemisme for "han er død", lød i det antikke Rom, når en forbryder eller krigsfange var blevet henrettet.

imperativ pluralis.

her: fortid, dog især oldtid.

lat.: "I store ting er det tilstrækkeligt at have haft viljen" (Properts 2, 10.6).

i ordets ældre betydning: rimelig.

Det er uklart, hvem der hentydes til. I *Nordens Mytologi* opremser han: Bartholin, Suhm, Sandvig, Gräter, Herder, Thorlacius, Abrahamsen og Nyerup (Grundtvig 1808, s. VIII).

se indledningen, afsnittet om Romantikens anelse.

I eddadigtet *Balders Draumar* (da. *Vegtams Kvæde* eller *Balders Drømme*) rejser Odin under dæknævnet Vegtam til Hel for at få en forklaring på "hvorfors Balder / blodigt drømte" (strofe 1 i nyere oversættelse, fx Martin Larsens, 1943). Balders efterfølgende død bliver optakt til Ragnarok.

formentlig Balder.

af det oldislandske 'banapúfa', dvs. en høj, hvor man har mødt sin død, bane. Grundtvig kan have taget udtrykket fra Sandvigs oversættelse af *Hyndlulíóð* (da. *Hyndlas Sang*); se indledningen, afsnittet om Sandvig.

Fremstillingen af, at vi med Loke skal se tidens gang og asaslægtens hele skæbne ved Urds kilde, er Grundtvigs, ikke *Eddaens*.

tæt omkring.

lære om universets skabelse og udvikling, enten på religiøst-filosofisk el. på videnskabeligt-astronomisk grundlag.

her: mening, efter ty. 'Sinn'.

se indledningen, afsnittet om Alfaderbegrebet.

Almindeligvis kan ordet oversættes til 'materien', men det rækker ikke her. I den meget allegoriske læsning, Grundtvig foretager, kommer jætterne til at stå for den mere materielle side af jordelivet. Ofte vil læseren i

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

det følgende blot kunne erstatte 'Massen' med 'jætterne'.

gl. form af hvælvede.

jætteslægten.

Dette har ofte været fortolket som en foregribelse af Kristus. Det oldislandske 'ríkr' betyder mægtig.

Dette har ofte været fortolket som et udtryk for den kristne Skabergud.

I den arnamagnæanske kommissions udgave (1 1787) står der "Alsvipr". Sandvig oversætter: "Da kommer en anden / End mægtigere, / Dog tør jeg nu ikke / hans Navn nævne, / Faa troer jeg skue / Længer"; i Tiden, / end naar Odin skal / Ulven møde". I en nyere oversættelse af *Odins Ravnegaldar*, fx Thøger Larsens, bibeholdes ordet som "Alsvier" og forklares således: "Solens ene Hest. Dette skal vist forstås saaledes, at bliver Odins Tanke borte, raver Verden i en halvbevidst, søvngtig Tilstand" (Larsen 1914, note til strofe 4).

Ifølge *Snorres Edda* (også kaldet *Den yngre Edda*) er det fire dværge, Østre, Vestre, Nordre og Søndre, der bærer himmelhvælvingen.

henvisning til *Hyndluljóð* (da. *Hyndlas Sang*), strofe 40 i den arnamagnæanske kommissions udgave (1 1787), strofe 44 i nyere oversættelse, fx Martin Larsens 1943. Hyndlas replik lyder hos Sandvig (strofe 42): "Da kommer end anden / End mægtigere, / Dog tør jeg nu ikke / Hans Navn, nævne, / Faa troer jeg skue / Længer"; i Tiden, / End naar Odin skal / Ulven møde".

nemlig i *Hyndluljóð* (da. *Hyndlas Sang*) strofe 44.

Almindeligvis er 'den høje' et andet navn for Odin. Når Fenrisulven sluger den høje as, hentydes der dog til formentlig til Ragnarok, hvor Fenrisulven skal sluge solen (*Gylfaginning* (da. *Gylfes Forblændelse*), stykke 50). Hos Suhm (1771, s. 271) er Sol en asynje, dvs. en kvindelig as.

Vølvens Spådom, strofe 58 i den arnamagnæanske kommissions udgave (bind 3 1828; strofe 65 i nyere oversættelse, fx Meulengracht Sørensens 2001). Halvstrofen står ikke i hovedteksten fra *Codex Regius*; og dens ægthed er omdiskuteret.

nemlig prosaisk omskrivning af strofe 4 i *Odins Ravnegaldar*. Grundtvig bruger formentlig digtet, fordi det handler om gudernes forsøg at skaffe sig viden om noget, der ellers er skjult for dem, på samme måde som Grundtvig søger at opnå skjulte indsigter.

den udgave af *Den ældre Edda*, som Den Arnamagnæanske Kommission udgav i 1787, og som Grundtvig har anvendt. Den indeholder – på både oldnordisk og latin – følgende digte (med de almindeligste danske titler i parentes): *Vafthrudnismal* (da. *Vaftrudners Sang*), *Grimnis Mál* (da. *Grimners Sang*), *För Scirnis* (da. *Skirners Færd*), *Harbarz-liop* (da. *Sangen om Gråskæg* eller *Harbards Sang*), *Hymis-quida* (da. *Hymers Kvæde*), *Ægisdrecca* (da. *Ægirs Gæstebud*), *Pryms-qvida* (da. *Trymskvædet* eller *Hammerhentningen*), *Hrafná-galdr Ópins* (da. *Odins Ravnegaldar*), *Vegtams-quipa* (da. *Vegtams Kvæde* eller *Balders Drømme*), *Alvís-mál* (da. *Sangen om Alvis*), *Hyndlí-lióp* (da. *Hyndlas Sang*) og *Sólar-lióp* (da. *Solsangen*).

Lokes børn er: Hel, gudinde over dødsriget; Midgårdsormen, der slynger sig rundt om hele jorden; og Fenrisulven, der står bundet indtil Ragnarok.

jætten Ymer, af hvem guderne skabte verden, eller jætterne i al almindelighed; se også indledningen, afsnittet om Grundtvigs verdenssyn.

Vaftrudners Sang er et af digtene i *Edda*. Det handler om en vidensdyst mellem jætten Vaftrudner og Odin og kan betragtes som et læredigt om skabelsesmytologi og om det indbyrdes forhold mellem aser og vaner.

giftdråber.

Hele citatet stammer fra *Vafþrúðnismál* (da. *Vaftrudners Sang*, strofe 30-31 i den arnamagnæanske kommissions udgave 1 1787). Her hentydes til myten om, hvordan jætten Ymer opstod i mødet mellem rim fra Ginnungagap, som bestod af størknet vand (is) fra Elivagar og varme fra syd.

her: Ymer.

Ymer, der kunne avle med sig selv, idet hans ene ben avlede en søn med det andet.

De aser, der slog Ymer ihjel og dannede Jorden ud af hans døde krop, dvs. Odin, Vile og Ve.

andet end at.

asernes, dog især Odins.

Grundtvig har formentlig siddet både med Peder Resens tosprogede (latin og oldislandsk) udgave af digtet *Hávamaal* (da. *Den højes Tale*) (København 1665) og med Sandvigs oversættelse fra 1783. I Resens udgave begynder der på blad C recto et afsnit, som han kalder "Runa Capitule". Dette kapitel har selvstændigt nummererede strofer; den her nævnte er strofe 8. Også i Sandvigs eddaoversættelse fra 1783 er sidste afsnit af *Hávamaal* benævnt "Rune-Capitlet" (s. 103, blad G3 recto). Sandvigs oversættelse lyder: "Saa Thundr selv skar / Førend Folkets Nat, / Da han gik derhen, / Hvor han selv kom fra" (strofe 8).

I det længere digt *Hyndluljóð* (da. *Hyndlas Sang*) er der indskudt et tekststykke, som kan opfattes som en kortere version af digtet *Voluspá* (da. *Vølvens Spådom*). Grundtvigs oversættelse her gengiver en del af strofe 39 i den arnamagnæanske kommissions udgave 1 1787.

I noten er anført den oldnordiske tekst, som Grundtvig her oversætter. Den er ikke hovedteksten i den arnamagnæanske kommissions udgave (1 1787) af *Hyndlas Sang*. I Sandvigs oversættelse fra 1785 står der "Sone-Blodet" (Sandvig 1785, strofe 37) for "sonar dreyra", mens nyere oversættelser, som Martin Larsens (1943) i strofe 38 har "Galtblodet". Det originale udtryk betyder ganske rigtigt 'forsoningsblod', oprindeligt i forbindelse med slægts- og blodhævn.. Det er let at trække en parallel til Jesu sonoffer for menneskene.

Som det også fremgår af oversættelsen, er 'jarpar' genitiv af 'jörð', jord; 'megni' betyder bl.a. kraft.

Urds kraft.

Hyndluljóð (da. *Hyndlas Sang*) findes kun overleveret i *Flateyjarbók*, (da. *Flatøbogen*) fra 1380'erne.

I ældre danske grammatikker kunne ordet anvendes både om substantiver og adjektiver, men her ser det ud, som om Grundtvig mener 'egennavn' (proprium).

dvs. Odin.

Grundtvig fortsætter her udlægningen af 'Soneblodet' fra forrige side; se kommentaren hertil.

det samme som 'soneblodet', se kommentar hertil.

nemlig at Massen (Ymer) havde kæmpet mod Kraften (Odin).

Odins børn er: Thor, Balder, Høder. Flere regner også Hermóður, Viðar, Brage og Vile med. Her tænkes dog formentlig på aserne (eller måske ligefrem menneskeheden) under ét.

En hentydning til, at Odin, Vile og Ve byggede jorden af den dræbte jætte Ymer.

dvs. Odin.

dvs. Loke.

Grundtvig hentyder til, at Loke og Odin blandede blod, da Loke blev optaget i Asgård; se eddadigtet *Lokasenna* (da. *Ægirs Gæstebud*), strofe 9.

dvs. *Ægirs Gæstebud*. Grundtvig hentyder til strofe 28 i den arnamagnæanske kommissions udgave (1 1787; også strofe 28 i nyere oversættelse, fx Martin Larsens 1943).

dvs. Odin.

dvs. Loke.

her: jætterne.

Her menes formentlig Odin. Grundtvig citerer fra *Vølvens Spådom*, strofe 61 i Sandvigs oversættelse (Sandvig 1783). Strofens to sidste linier, der indeholder vendingen, er ikke med i nyere oversættelser.

Grundtvig opfatter her de gyldne tavler fra *Vølvens Spådom* som et symbol for den styrelse, der går gennem hele historien, omfattende både den hedenske og den kristne tid.

illusorisk glæde, som ikke bliver opfyldt.

Oversættelsen her er af strofe 7 og 8 af *Vølvens Spådom* i den arnamagnæanske kommissions udgave (bind 3 1828, svarende til strofe 7 og 8 både i Sandvigs oversættelse (1783) og i moderne udgave, fx Meulengracht Sørensen 2001).

dvs. *Vølvens Spådom*.

Oversættelsen her er af strofe 56 af *Vølvens Spådom* i den arnamagnæanske kommissions udgave (bind 3 1828, svarende til strofe 60 både i Sandvigs oversættelse og i moderne udgave, fx Meulengracht Sørensen 2001).

For Grundtvig er asernes syndefald et nødvendigt led i Verdensplanen (se indledningen, afsnittet om Grundtvigs verdenssyn). Grundtvig ser både asernes tab af de gyldne tavler og guden Frejs forelskelse i jættedatteren Gerd som tegn på asernes syndefald. Det uundgåelige fald er sammen med Balders død samtidig begyndelsen til Ragnarok.

kvinder af jætteslægt.

også kaldet Udgård.

asernes fortsatte kamp mod jætterne.

pluralisform af 'gik'.

En nyere oversættelse (fx Meulengracht Sørensen, 2001) har "alle guder få udlignet tabet", hvad der nok giver mere mening. Det er dog let at se, hvordan Grundtvig er kommet til sin fortolkning af: "skyldo godin öll / gildi eiga". Grundtvig vælger nemlig en af de andre betydninger af substantivet 'gildi' der både kan betyde betaling (både som gives og som modtages), anseelse, gilde og laug. Grundtvig har åbenbart bestemt sig for betydningen gilde, hvor andre oversættere foretrækker en betydning, der snarere har med skyldighed at gøre.

Oversættelsen er af strofe 23 af *Vølvens Spådom* .

Oversættelsen er af strofe 22 og 24 i den arnamagnæanske kommissions udgave af *Vølvens Spådom* (bind 3 1828), (strofe 24 og 26 i nyere oversættelse, fx Meulengracht Sørensen 2001).

dvs. *Vølvens Spådom*. Oversættelsen er af strofe 15 og 16 i den arnamagnæanske kommissions udgave (bind 3 1828, svarende til strofe 17 og 18 i nyere oversættelse, fx Meulengracht Sørensen 2001).

lat.: gange (regneart).

dvs. *Vølvens Spådom* . Oversættelsen er af strofe 16 i den arnamagnæanske kommissions udgave (bind 3 1828), svarende til strofe 18 i moderne oversættelse (fx Meulengracht Sørensen 2001).

gammel pluralisform af fik.

Nyere forskning har ikke kunnet give Grundtvig ret i dette forsøg på at rette i teksten.

Almindeligvis regnes Lødur (Lodur) og Loke ikke for at være den samme.

Som det fremgår af sammenhængen, ser Grundtvig Loke som den personificerede klogskab, der dog mangler (Odins) ånd.

Grundtvig spiller på, at 'ånd' og 'ånde' næsten er det samme ord. Den oldislandske tekst har önd, ånde.

efter sammenhængen jætten Ymer, af hvis døde krop verden blev skabt. Der er dog også mulighed for, at Grundtvig med sin meget allegoriske eller personificerende tolkning af den nordiske mytologi blot mener negative egenskaber i al almindelighed.

Sammen med Jorden, også kaldet Fjörgyn, fik Odin sønnen Thor.

Sammen med Jorden, også kaldet Fjörgyn, fik Odin sønnen Thor.

Den citerede tekst er strofe 22 i den arnamagnæanske kommissions udgave (1 1787) af *Harbards Sang* (strofe 23 i nyere oversættelse, fx Martin Larsen 1943).

her: antallet af jætter.

her: overfald.

dvs. Odin.

Når guderne spiste gudinden Idunnas æbler, opnåede de evig ungdom.

dvs. Loke.

dvs. Odin.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

Oversættelsen af *Ægirs Gæstebud* er fra den arnamagnæanske kommissions udgave strofe 19 (1 1787, ligeledes strofe 19 i nyere oversættelse, fx Martin Larsens 1943).

I et senere (1808?) manuskript (Det kongelige Bibliotek, fasc. 264.1, blad 2 verso) identificerer Grundtvig dog Angrboda med vølven Gullveig, fordi "Asalæren [...] vinder mere Konsekvens".

Her er tale om strofe 37 af *Hyndlas Sang* i den arnamagnæanske kommissions udgave (1 1787, se også indledningen, afsnittet om *Sæmunds Edda*), (strofe 41 i nyere oversættelser, fx Martin Larsens 1943).

Bertel Sandvig har oversat gudedigtene fra det værk, som samtiden kaldte *Sæmunds Edda*, under titlen: *Forsøg til en Oversættelse af Sæmunds Edda*, første hæfte 1783; se også indledningen, afsnittet om Sandvig.

fra strofe 19 af *Ægirs Gæstebud* i den arnamagnæanske kommissions udgave (1 1787), hvor der dog står "fiorgvall", ikke "fjörgvali". Nyere oversættelser er meget uenige. H.G. Møller 1870: "Ej véd Loft, / at legen blir ham hård; / ham hade alle Guder". Karl Gjellerup 1895: "Loke jo veed hvor lystig han er, / og hvor ham Alle elske". Olaf Hansen 1911: "Loft ved ikke, / det er ude med ham, / Alt levende vil ham til Livs"; Martin Larsen 1943: "det er kun lystig Snak, / dig vil ingen ondt". Han anfører dog, at linjerne er forvanskede og oversættelsen derfor usikker (Larsen 1943, s. 235).

velbegrunder formodning om en bestemt læsemåde af et forvansket tekststed.

Loke er overalt i den nordiske mytologi en skikkelse, der både skaber og bagefter løser problemer for guderne. Hans fald forberedes ifølge Grundtvig ved, at nornerne planter misteltenen, som han senere kan anvende til at slå Balder ihjel med (se s. 172 i "Om Asalæren"). Ved Ragnarok er Loke fuldsændig gået over på jætternes side, hvilket er en opfyldelse af den skæbne, som nornerne har bestemt for ham.

Nyere oversættelser af *Hyndluljóð* (da. *Hyndlas sang*) har: "med led Kvinde / blev Loft svanger" (strofe 41 i nyere oversættelse, fx Martin Larsens 1943). I den arnamagnæanske kommissions udgave (1 1787) er Loke på dette sted karakteriseret som: "kyndvgr", dvs. kløgtig, gerne ved hjælp af snuhed eller troldom.

nemlig jætterne.

Balders død er et af varslerne om Ragnarok.

Oversættelsen her af *Odins Ravnegald* er af strofe 14 og 15 i den arnamagnæanske kommissions udgave (1 1787), men Grundtvigs gendigtning er næsten ordret efter Sandvigs oversættelse 1783.

Balders død varslar ligefrem Ragnarok.

Oversættelsen er af strofe 8 i *Odins Ravnegald*, temmelig frit efter strofe 8 i Sandvigs oversættelse; se indledningen, afsnittet om Sandvig. I prosaoversættelsen til stedet (Sandvig 1783, s. 178) kalder Sandvig blot guderne for "stridbare". Begrebet går på de guder, der overværede Balders balfærd; ifølge Suhm (1771) er de: Odin med ravne, Frigg, valkyrierne, Frej, Freja, Heimdal og Thor. Dertil en mængde bjergriser og rimtursere. Den arnamagnæanske kommissions udgave (1 1787) har "Siá Sigtivar", som den oversætter til "Dii bellicosi", dvs. stridbare eller krigeriske guder.

Hels bolig, dvs. dødsriget i nordisk mytologi.

dvs. Heimdal. Suhm skriver: "Heimdallur kaldtes den hvide As" (1771, s. 206).

efter ty. sinnlos, det at være fra forstanden. Grundtvig har kunnet læse udtrykket i Sandvigs eddaoversættelse (Sandvig 1783, s. 33).

dvs. Odin.

Tidligere ("Om Asalæren" s. 171) har Grundtvig ladet Loke (Klogskaben) blive til list, da han blev skilt fra "Kraften", dvs. aserne, i særdeleshed Odin, se også indledningen, afsnittet om afsnittet om Grundtvigs Verdenssyn.

her: Odin og hans allierede, dvs. Frej, Thor og Tyr.

her: Loke og hans allierede, dvs. Fenris, Trym (og Gerd).

Odin drak Suttungs mjød for at tage den med sig til Asgård. Der hentydes til dette i eddadigtet *Hávamál* (da. *Den højes tale*), strofe 105-11 i Den Arnamagnæanske Kommissions udgave (1 1787).

Med Angrboda har Loke børnene Fenrisulven, Midgårdssormen og Hel; med Sigyn børnene Vale og Narfe.

I denne sammenhæng må det nærmest være de vise norner, der sigtes til.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

her nærmest: aserne.

her nærmest: jætterne.

Hanen Gyldenham, der vækker Valhals krigere til Ragnarok.

dvs. Odin.

Hels bolig, dvs. dødsriget.

På et tidligt tidspunkt i de nordiske guders historie halshugger vanerne Mimer og sender hans hoved til aserne.

dvs. Yggdrasil.

Enten Fenrisulven eller den lænkede Loke, der bliver sluppet løs ved Ragnarok.

I den arnamagnæanske kommissions udgave (1 1787, strofe 44) står: 'Kiöll', dvs. fartøj.

Citatet stammer fra *Vølvens Spådom*. Grundtvig anvender her uddrag af stroferne 39, 40 og 62 (trykfejl for 42), 44, 45, 62 (stadig trykfejl for 42) i den arnamagnæanske kommissions udgave (bind 1 1787). I nyere oversættelse, fx Meulengracht Sørensen 2001, er det strofe 43, 44, 46, 47, 50, 51 og 46.

I den nordiske mytologi, først og fremmest i eddadigtet *Vølvens Spådom*, er der forestillinger om, at verden, når den genopstår efter Ragnarok, vil være så paradisisk, at mennesket end ikke behøver at så for at få afgrøder.

nemlig Nidhug, der dukker op ved Ragnarok.

Egentlig er der i *Vølvens Spådom* kun én drage, Nidhug, men Grundtvig sætter den i flertal.

Heller ikke i moderne forskning er der enighed om, hvem der sigtes til. Muligvis er her tale om kristen indflydelse, så det simpelthen peger frem mod Kristi genkomst.

Vølvens Spådom, strofe 52, 55, 59, 58 og 57 i den arnamagnæanske kommissions udgave (bind 1 1787, svarende til strofe 59, 62, 66, 65 og 64 i nyere oversættelse, fx Meulengracht Sørensen 2001).

gudernes hal efter at verden er genopstået efter Ragnarok.

I "Om Asalæren" almindeligvis Odin, men her snarere guderne i almindelighed.

På Grundtvigs tid gjaldt stadig en fejlfortolkning af ordet 'ragna rökr' fra *Snorres Edda*. Det blev læst som Ragnarok (da. gudernes dunkelhed, jf. det ty. Götterdämmerung). Grundtvig taler derfor her om 'asernes tusmørke'. I dag anses 'Ragnarök', 'gudernes skæbne' for den korrekte tolkning.

fordi guderne ikke er guder på samme måde, som de var det før Ragnarok? Passagen rummer også en allusion til det steffenske historiesyn, se indledningen, afsnittet om Grundtvigs historiefilosofiske baggrund.

Vølvens Spådom, strofe 58 og 57 i den arnamagnæanske kommissions udgave (bind 1 1787, svarende til strofe 65 og 64 i nyere oversættelse fx Meulengracht Sørensen 2001).

I den arnamagnæanske kommissions udgave (1 1787, strofe 53, står "moldpinvr" (da. muldtov)). En nyere udgave med oversættelse (Meulengracht Sørensen 2001, strofe 60) har 'moldpinur' [formentlig trykfejl] og oversætter blot med Midgårdsormen.

Fimbultyr er et andet navn for Odin. Generelt er Odin og runekendskab er tæt knyttet sammen i den nordiske mytologi, fx i eddadigtet *Hávamál* (da. *Den højes Tale*).

De tavler, som guderne igen kan spille brætspil på efter Ragnarok.

Odin.

Fjølner er et andet navn for Odin. Han er fader til bl.a. Thor, Balder og Høder. Flere regner også Hermóður, Víðar, Brage og Vale med blandt Odins børn.

norrønisme, hentet i Sandvigs fordanskning af *Vølvens Spådom* (1783, strofe 55). Der hentydes til, at Fenrisulven slippes løs ved Ragnarok.

Loke identificeres af Grundtvig med klogskab; se også indledningen, afsnittet om Grundtvigs verdenssyn.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

Grundtvig adjektiviske udvidelse af en kenning for kamp (en kenning er et fast (poetisk) udtryk i den nordiske skjaldekunst).

dæknavn for Odin i eddadigtet *Vaftrudners Sang* (da. *Vaftrudners Sang*).

Strofen er hentet fra digtet *Vafþruðnismál* (da. *Vaftrudners Sang*), strofe 44 i den arnamagnæanske kommissions udgave (1 1787, svarende til strofe 44 i nyere oversættelse, fx Martin Larsens 1943).

Vafþruðnismál (da. *Vaftrudners Sang*), strofe 44 i den arnamagnæanske kommissions udgave (1 1787, svarende til strofe 44 i nyere oversættelse, fx Martin Larsens 1943).

Strofe 53-54 i den arnamagnæanske kommissions udgave (bind 3 1828) af *Vølvens Spådom*, svarende til strofe 60-61 i nyere oversættelse (fx Meulengracht Sørensen 2001).

Her mener Grundtvig læren om aserne i al almindelighed, ikke specielt hans eget værk.

Her personificerer Grundtvig 'Edda', der egentlig er en samling af tekster fra den nordiske oldtid.

her i bet. den græske mytologi.

Under Fimbulvinteren gemte Liv og Livtraser sig hos Hoddmímer. Hvis man regner med, at Hoddmímer er identisk med eller knyttet til den Mimer, der ejer visdommens kilde ved Yggdrasils fod, giver Grundtvigs note god mening.

Det oldislandske ord for sol, *sól*, er grammatisk hunkøn, mens ordet for måne, *máni*, er hankøn. Som det fremgår, lægger Grundtvig dog en langt dybere betydning end den grammatiske i fænomenet, idet han fejlagtigt identificerer genus med sexus.

tidligere gode og solide oldtidsforskere og -oversættere i Norden.

Strofen er hentet fra digtet *Vafþruðnismál* (da. *Vaftrudners Sang*), strofe 38 i den arnamagnæanske kommissions udgave (1 1787, svarende til strofe 38 i nyere oversættelse, fx Martin Larsens 1943).

Der hentydes ikke til bestemte aser, men blot til, at vanerne flyttede ind hos aserne, da aser og vaner havde indgået forbund (herom kan man læse i *Ynglingesaga*).

nemlig i digtet *Vafþruðnismál* (da. *Vaftrudners Sang*, strofe 39). Citaterne er – uden Grundtvigs indskud – hentet fra digtet *Vafþruðnismál* (da. *Vaftrudners Sang*), strofe 39 i den arnamagnæanske kommissions udgave (1 1787, svarende til strofe 39 i nyere oversættelse, fx Martin Larsens 1943).

Strofen har nummer 16 i *Grímnismál* (da. *Grimners Sang*) i den arnamagnæanske kommissions udgave (1 1787, svarende til strofe 16 i nyere oversættelse, fx Martin Larsens 1943).

menløs, efter det oldislandske *meinlaus*, dvs. uskyldig eller uden mén eller skade, her måske en kristusallusion.

nemlig frugtbarhedguderne Frej og Freja. Sammen med deres fader, Njord, hører de til vanerne.

Der hentydes muligvis til, at aserne havde snydt vanerne, da de indgik forbund med dem (herom kan man læse i *Ynglingesaga*).

Odins aftale med Freja.

Odin og Freja indgår en aftale om at dele de krigere imellem sig, der er faldet på slagmarken, valen; se også *einherjer*.

I *Grímnismál* (da. *Grimners Sang*) svarer den forklædte Odin på en række spørgsmål og forudser, at Vidar vil hævne mordet på faderen.

Citatet knytter an til passagen i *Vølvens Spådom*, hvor Vidar under Ragnarok hævner drabet på sin fader Odin (strofe 56 i Sandvigs oversættelses oversættelse (1783) og i nyere udgaver, fx Meulengracht Sørensen (2001)).

citater fra *Grímnismál* (da. *Grimners Sang*), strofe 17 i den arnamagnæanske kommissions udgave (1 1787, svarende til strofe 17 i nyere oversættelse, fx Martin Larsens 1943).

Grundtvig identificerer her Odin med kraften. Men når Odin er død, tager sønnen Vidar over, og livet og verden kan gå videre.

Grundtvig tillægger også Loke andre negative egenskaber, som fx egoisme, selvoptagethed o.lign.

Grundtvig, N. F. S., *Grundtvigs værker*,

nemlig jætten Farbaute.

Lokes mor hedder enten Laufey eller Nál og er formentlig af jætteslægt. Der hentydes her til beskrivelsen af Loke fra *Snorres Edda, Gylfaginning* (da. *Gylfes Forblændelse*, kapitel 32).

Grundtvig blander her – som det var almindeligt i samtiden – fødselsgudinderne parcerne fra romersk mytologi sammen med skæbnegudinderne moirerne fra den græske mytologi. Det er moirerne, der som de nordiske norner spinder, udmåler og afklipper menneskenes skæbnetråde.

Det er ikke almindeligt at skelne mellem Alfader og Herjan, der begge er tilnavne til eller andre navne for Odin. Men for Grundtvig, der søger at tænke asatro og kristendom sammen, er denne skelnen yderst meningsfuld; se også indledningen, afsnittet om Alfaderbegrebet.

her Skuld.

Her bevæger Grundtvig sig væk fra det mere eller mindre gendigtende og begynder på sin vision, understreget ved ordet 'jeg'. Han kæder to strofer sammen til én mening, idet han lader runerne fra strofe 61 i nyere oversættelse (fx Meulengracht Sørensen 2001) stå på tavlerne fra strofe 62. Tavler er en udmærket oversættelse af oldislandsk 'tøflor', men nyere oversættelser foretrækker 'brætspil', hvorved Grundtvigs pointe går fløjt.

Den citerede strofe fra *Fjølsvídkvædet* er en meget fri gendigtning af strofe 18 i den arnamagnæanske kommissions udgave (1 1787, svarende til strofe 20 i nyere oversættelse, fx Meulengracht Sørensen 2001).

dvs. *Vølvens Spådom*. Citatet ser dog i højere grad ud til at stamme fra *Fjølsvídkvædet*.

nemlig i *Grímnismál* (da. *Grimners Sang*). I strofe 7 i Den Arnamagnæanske Kommissions udgave (1 1787, svarende til strofe 7 i nyere oversættelse, fx Martin Larsen 1943) drikker Odin med Saga.

dvs. (mad)retten.

en slags oversættelseslån fra ty. 'hochgebietend', selvsikker, fordringsfuld.

efter sammenhængen en slags kenning (dvs. et fast (poetisk) udtryk fra den nordiske skjaldekunst) for dværgene. Kenningen er Grundtvigs egen.

et andet navn for Gyldenkam.

Mimamej er i *Fjølsvinn's Mál* (da. *Fjølsvídkvædet*) et træ, der bevogtes af hundene Gífr og Gere.

Gífr og Gere er i *Fjølsvinn's Mál* (da. *Fjølsvídkvædet*) de to hunde, der vogter det sted, hvor træet Mimameid gror.

forvarsel, tegn eller under.

'Jærtegn' betyder (overnaturlig) hændelse, der opfattes som tegn på, at noget vil ske. Hvis meningen med hele denne sidste del af afhandlingen er at fremmane den vision, som Grundtvig har, kan jærtegnet betyde på, at Grundtvig faktisk får fremstillet sine syner og tanker.

her: livagtig (men netop ikke virkelig og derfor skuffende).

her: svære at tyde.

Grundtvig havde i december 1806 planer om at gendigte sagnet om Sigurd og Brynhilde (*Dag- og Udtogsbøger* 1 1979, s. 399 ff.). Stoffet har Grundtvig dog kendt siden 1801, hvor han læste Suhms Danmarkshistorie (Suhm 1782).

Sigurd Fafnersbanes slægt, dvs. vølsungerne, en sagnkongeslægt.

Vanerne anses normalt ikke som vise, men så længe de havde den vise Mimer hos sig, havde de mulighed for at rådspørge ham. I Suhms værk om Odin lyder det: "Naar betragtes, at de [Vanerne] udi Brynhildes Qvæde [...] kaldes de Viise, [...]" (1771, s. 99). Måske er det derfra, Grundtvig har sin formulering. Generelt er Grundtvig også glad for bogstavrim.

en henvisning til *Skírnis Mál* (da. *Skirners Færd*), hvori vanen Frej har forelsket sig i jættedatteren Gerd.

nemlig *Hyndlas Sang*. Grundtvig parafraserer her strofe 9 i den arnamagnæanske kommissions udgave (1 1787, svarende til strofe 10 i nyere oversættelse, fx Martin Larsen 1943).

nemlig Sigurd Fafnersbane.

En nabob er egentlig en statholder i Indien, men bruges gerne om en meget rig mand, der har erhvervet sine rigdomme i et fjernt land, gerne ved at udpine sine omgivelser. Grundtvig bruger dog udtrykket for at sige, at hans samtid lige så lidt kender navnene på naboerne som på volsungerne.

svundne århundreder.

I *Skirners Færd* hjælper Frejs tjener, Skirner, sin herre med at få fat i den underskønne jættedatter Gerd, som Frej har forelsket sig i.

Denne opfattelse kan Grundtvig have fra Suhms bog om Odin "Naar betragtes, at de udi Brynhilldes Qvæde [...] kaldes de Viise, saa bliver vel Schiönnings Meening den rimeligste, at de have været Græker, som boede ved Tanais [dvs. floden Don i Rusland]" (Suhm 1771, s. 99).

Den følgende tekst er den såkaldte 'tale til hesten' fra eddadigtet *Skírnis Mál* (da. *Skirners Færd*,) strofe 10. Hesten, der kunne ride gennem flammehegn, skulle føre Skirner til jættedatteren Gerd. skulle Oversættelsen her er næsten identisk med den deloversættelse, som Grundtvig udarbejdede allerede 1806 og offentliggjorde i tidsskriftet *Ny Minerva* s septemhernummer (strofen her står på s. 285).

nemlig jætten Gymer, der er fader til den skønhed, Gerd, som Frej har forelsket sig i. Frej sender derfor sin tjener Skirner ud for at fri til Gerd.

Her spilles på eddakvadet *Hárbarðsljóð* (da. *Sangen om Gråskæg*), hvor Odin forklædt som færgemand spotter Thor og nægter ham overfart.

Balders Drømme er et af digtene fra *Den ældre Edda*. Det går også under navnet *Vegtams Kvæde* og rummer en dialog mellem Odin, der har forklædt sig som Vegtam, og en død vølv, han har manet op af graven. Dialogen drejer sig om udlægning af Balders onde drømme og spådom om hans senere skæbne. Nogle håndskrifter rummer flere strofer end andre, men mange nyere oversættelser foretrækker den kortere form, hvorfor det ikke er altid, at de bringer alle de strofer, som er med i Den Arnamagnæanske Kommissions udgave (1 1787).

Fjølsvikvadett er et af *Den ældre Edda* s gudekvad. Siden Sophus Bugge (1867) er det blevet regnet for en del af digtet *Svipdagsmál*. Kvadet fortæller om Svipdags brudefærd på vej mod sin elskede, Menglød, efter at han i første halvdel af kvadet har opsøgt sin døde mor for at få udleveret et tryllesprog, der kan hjælpe ham på færd. Det bliver ofte anset for at være en maskeret myte om søskendeparrets Freja og Frejs forening.

Skirners Færd er et af gudedigtene i *Den ældre Edda*. Den handler om, at Frej uretmæssigt havde sat sig på Odins sæde og derfra fik øje på jættedatteren Gerd, som han forelskede sig i. Frej sendte Skirner afsted for på Frejs vegne at fri til Gerd. Hun afviste først både venlighed og guddommelige gaver, men lod sig til sidst true til et elskovsmøde med Frej.

I gudedigtet *Grimners Sang* fra *Den ældre Edda* optræder Odin forklædt, mens han fremsiger et langt digt om den nordiske kosmologi og mytologi. Digtet rummer bl.a. 55 af Odins tilnavne.

Hammerhentningen er en fortælling fra den nordiske mytologi, der handler om, hvordan Thor, udklædt som Freja i brudekjole, hentede sin hammer, Mjølner, hos jætten Udgårdsloke, som havde franarret ham den. Kvadet, som beretter historien, kaldes også *Trymskvadet*.

Hyndlas Sang er et sent eddadigt, der består af en samtale mellem vølven Hyndla og gudinden Freja, især om Frejas elsker Ottar og hans afstamning. Digtet indeholder bl.a. mere end 80 personnavne. En del af digtet, stroferne 30-45, kaldes også 'Den korte Vølvens Spådom'.

I eddadigtet *Ægirs Gæstebud* eller *Lokasenna* berettes historien om, hvordan Loke ved et gilde hos aserne spotter guderne én efter én. Ægir har brygget det øl, der drikkes ved gildet. Den islandske titel, *Lokasenna*, kan oversættes med 'Lokes skænderi'.

Odins Ravnegelder er et digt i eddastil, også kaldet *Forspjallsljóð* ('forspjallid' betyder egl. indledning). I 1700-tallet regnedes det stadig for gammelt, men nyere forskning har godtgjort, at det er sent; formentlig stammer det fra renæssancen. Det er derfor heller ikke at finde i nyere oversættelser af *Den ældre Edda*. Digtet er også kun overleveret i senere papirhåndskrifter.

Vølvens Spådom eller *Voluspá* er et digt fra *Den ældre Edda* (nordisk mytologi). Det findes i flere, lidt afvigende former, bl.a. i 'Codex Regius' (slutningen af 1200-tallet), og omhandler verdens skabelse og undergang, Ragnarok. Digtet er lagt i munden på en spåkvinde (en vølv), der beretter om sine syner om fortiden, nutiden og fremtiden.

Harbards Sang er et komisk eddadigt, der også kaldes *Sangen om Gråskæg*. Digtet handler om en mundtlig kappestrid mellem Odin (Harbard, Gråskæg) og Thor. Det fremgår heraf bl.a., at Odin er jarlernes gud, mens

Thor er trællenes.

Egentlig betyder ordet 'oldemor', men ordet *Edda* bruges om to forskellige tekstsamlinger. Den ældste del udgøres af en samling af digte, ofte også kaldet *Den ældre Edda eller Sæmunds Edda*. Den består af ti gudedigte og nitten heltedigte og er nedskrevet på Island i slutningen af 1200-tallet. *Den yngre Edda*, også kaldet *Snorres Edda*, er et prosaværk, der genfortæller nordiske myter og samtidig er en håndbog i skjaldedigtning.

Anvendt litteratur

- Auken, Sune (2005) *Sagas Spejl. Mytologi, historie og kristendom hos N.F.S. Grundtvig*. København
- *Bibliografien*, se Johansen 1948
- Den arnamagnæanske kommissions udgave (u.å.: 1787-1828) *Edda Sæmundar Hinns Fróða. Edda Rhythmica seu antiqvior, vulgo Sæmundina dicta* (da. *Sæmund den Frodes Edda. Den poetiske eller gamle Edda, almindeligvis kaldet Sæmunds*), bind 1 (1787): *Odas mythologicas, a Resenio non editas, continens [...]* udg. af Bolle Willum Luxdorph, Peter Frederik Suhm, Børge Thorlacius, Abraham Kall & Jacob Baden. U. st. (: København), fotografisk genoptryk Osnabrück 1967
- Fritzner, Johan (1867) *Ordbog over det gamle norske Sprog*. Kristiania/Oslo
- Grundtvig, N.F.S. (1979) *N.F.S. Grundtvig. Dag- og Udtogsbøger*, udg. af Gustav Albeck, bind 1-2. København
- Grundtvig, N.F.S. (1924) *Breve fra og til N.F.S. Grundtvig. (1807-1820)*, udg. af Georg Christensen & Stener Grundtvig, bind 1. København
- Grundtvig, Nicolai Frederik Severin & Christian Molbech (1888) *Christian Molbech og Nikolai Frederik Severin Grundtvig. En Brevvexling, samlet af Chr. K. F. Molbech og udgivet af J. Schrøder*. København
- Billeskov Jansen, Frederik Julius (udg.) (1980) *Adam Oehlschläger. Æstetiske Skrifter 1800-1812*, heri: "Udgiverens Forord". København
- Johansen, Steen (1948) *Bibliografi over N.F.S. Grundtvigs skrifter*, bind 1. København
- Lundgreen-Nielsen, Flemming (1965) *Grundtvig. Skæbne og forsyn. Studier i Grundtvigs nordisk-romantiske dramatik*. Skrifter udgivet af Grundtvig-selskabet. København
- Lundgreen-Nielsen, Flemming (1980) *N.F.S. Grundtvigs digtning, litteraturkritik og poetik 1798-1819*, bind 1-2. København
- Luxdorph, Bolle Willum, P.F. Suhm, Børge Thorlacius, Abraham Kall og Jacob Baden (1787) *Edda Sæmundar Hinns Fróða. Edda Rhythmica seu antiqvior, vulgo Sæmundina dicta*. København
- Moritz, Karl Philipp (1791) *Götterlehre, oder, mythologische Dichtungen der Alten, zusammengestellt von Karl Philipp Moritz, mit fünf und sechzig Kupfer gestochenen Abbildungen nach antiken geschnittenen Steinen und andern Denkmälern des Alterthums*. Berlin
- Møinichen, Jacob Bærent (1800) *Nordiske Folks Overtroe, Guder, Fabler og Helte indtil Frode 7 Tider i Bogstav-Orden*. København
- Møller, Jens (1806) "Skirners Færd", i *Ny Minerva*, maj 1806
- Resen, Peder Hansen (1665a) *Philosophia antiqvissima Norvego-Danica dicta Woluspa qvæ est Pars Eddæ Sæmundi Islandice & Latine publici juris primum facta, a Petro Joh. Resenio* [den latinske oversættelse er af Stephán Ólafsson]. København
- Resen, Peder Hansen (1665b) *Edda Islandorum an Chr. M CC XV Islandice conscripta per Snorronem Sturlæ islandiæ. Nomophylacem nunc primum Islandice Danice et Latine ex antiqvis Codicibus m. ss. bibliothecæ regis et aliorum in lucem prodit opera et studio. Petri Johannis Resenii*. København
- Resen, Peder Hansen (1665c) *Ethica Odini, pars Eddæ Sæmundi vocata Haavamaal, una cum ejusdem appendice appellato Runa Capitule, á multis exoptata nunc tandem Islandice & Latine in lucem producta est*. København
- Rønning, Frederik (1907-1914) *N.F.S. Grundtvig. Et bidrag til skildring af dansk åndsliv i det 19. århundrede*, bind 1-4. København
- Sandvig, Bertel (1783-85) *Forsøg til en Oversættelse af Sæmunds Edda*. Første Hæfte & Andet Hæfte. København
- Stefánsson, Finn (2009) *Gyldendals Leksikon om Nordisk Mytologi*. København
- Simek, Rudolf (2006) *Lexikon der germanischen Mythologie*. Stuttgart
- Suhm, Peter Frederik (1771) *Om Odin og den Hedniske Gudelære og Gudstieneste udi Norden*. København
- Suhm, Peter Frederik (1802) *Udtog af Danmarks, Norges og Holstens Historie, til Brug for den studerende Ungdom*. København
- Suhm, Peter Frederik (1782) *Historie af Danmark*, bind 1. København
- Sørensen, Preben Meulengracht & Gro Steinsland (2001) *Vølvens Spådom*. København
- Toldberg, Helge (1946) *Grundtvig som Filolog*. København
- Winther, Christian (overs.) (1847) *Karl Philipp Moritz's Gudelære, oversat og tilligmed et Omrids af den*

Anvendte websider

- http://www.heimskringla.no/wiki/Odins_Ravnegald
- http://www.heimskringla.no/wiki/Forord_til_Odins_Ravnegald